POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE ŽUPANIJSKI POREZI

Bibić, Barbara

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:914724

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

ŽUPANIJSKI POREZI

Mentor:

Mr. sc. Renko Letnić

Student:

bacc. oec. Barbara Bibić

Split, kolovoz 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD ... 3

1.1. Definicija problema ... 3

1.2. Svrha i cilj rada ... 3

1.3. Metode rada ... 3

1.4. Struktura rada ... 3

2. POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE ... 4

2.1. Porezni sustav i nastanak poreznog sustava Republike Hrvatske ... 4

2.2. Značajke poreznog sustava Republike Hrvatske ... 6

2.3. Podjela poreznih oblika u poreznom sustavu Republike Hrvatske ... 8

3. ORGANIZACIJA I NADLEŽNOSTI POREZNIH NADZORNIH TIJELA U REPUBLICI HRVATSKOJ ... 12

4. ŽUPANIJSKI POREZI ... 14

4.1. Općenito o županijskim porezima ... 14

4.2. Porez na nasljedstva i darove ... 16

4.2.1. Oporezivanje naslijeđenog, darovanog ili po nekoj drugoj osnovi bez naknade stečenog gotovog novca, novčanih tražbina, vrijednosnih papira i pokretnina ... 19

4.2.2. Oporezivanje pokretnina (osim u tuzemstvu rabljenih prijevoznih sredstava) .. 21

4.2.3. Oporezivanje rabljenih prijevoznih sredstava stečenih u tuzemstvu ... 23

4.2.4. Oporezivanje naslijeđenih, darovanih, ili po nekoj drugoj osnovi bez naknade stečenih nekretnina ... 26

4.3. Porez na cestovna motorna vozila ... 28

4.4. Porez na plovila ... 30

4.5. Porez na automate za zabavne igre ... 34

5. ZAKLJUČAK: ... 36

SAŽETAK ... 37

SUMMARY ... 38

LITERATURA ... 39

PRILOZI ... 41

1. UVOD

1.1. Definicija problema

Porezni sustav je institucionalni oblik koji često predstavlja zamršen sustav sveobuhvatnih poreza koji funkcioniraju u određenoj državi, gdje svaka država ima različite okvire ustrojstva i funkcioniranja poreznog djelovanja. U ovom radu predstavlja se cjelokupan pojednostavljeni porezni sustav Republike Hrvatske, kao i njegov nastanak, te se posebna pažnja pridaje svakom od trenutno važećih županijskih poreza, gdje se predstavljaju porezni obveznici svakog od navedenih poreznih oblika županijskih poreza, porezna osnovica kao i porezna stopa. Uz svaki županijski porez navedeni će biti i jednostavni primjeri oporezivanja kako bi u praksi prikazali navedenu teoriju.

1.2. Svrha i cilj rada

Svrha završnog rada je analizirati porezni sustav Republike Hrvatske, te utvrditi posebnosti i složenosti županijskih poreza kao dijela poreznog sustava Republike Hrvatske. Cilj je predstaviti sve županijske poreze, te pojednostavniti njihovo poimanje i izvedbu.

1.3.Metode rada

Autorica je prilikom izrade konzultirala stručnu literaturu. Znanstvene metode korištene pri izradi završnog rada navedene su u nastavku: metoda analize, deskripcije, deduktivna metoda, metoda klasifikacije, komparacije, sinteze i konkretizacije.

1.4. Struktura rada

Rad se uključivo s uvodom i zaključkom sastoji od pet cjelina. U prvoj, uvodnoj cjelini rada definiran je problem istraživanja, svrha samog rada, te su navedene znanstvene metode korištene pri izradi. U drugoj cjelini se analizira razvoj poreznog sustava Republike Hrvatske, definira ustroj te navode aktualni porezni oblici. U trećoj po redu cjelini ukratko je predstavljena organizacija poreznih nadzornih tijela te njihova nadležnost. U četvrtom dijelu se klasificiraju županijski porezi, navode konkretni podaci i brojke o veličini i važnosti županijskih poreza, te navode jednostavni primjeri za svaki pojedini porezni oblik županijskih poreza. Petu cjelinu čine zaključak gdje se nalaze stavovi autorice o temi koja se razrađuje u ovom radu i sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku zajedno sa ključnim riječima rada.

2. POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

2.1.Porezni sustav i nastanak poreznog sustava Republike Hrvatske

Skup svih poreznih oblika koji služe za provođenje porezne politike određene države čine jedan porezni sustav. Porezni sustav je institucionalni oblik svake države, pa tako ne postoje dvije države sa identičnim poreznim sustavom. Najvažniji i najizdašniji prihodi države jesu porezi. Oni su jedan oblik prisilnog davanja koji nameće država, koji nije namjenski usmjeren i koji nema izravnu protučinidbu.[1] Još od Adama Smitha ekonomisti su pokušali istražiti i utvrditi na kojim načelima bi se porezni sustav trebao temeljiti. Adam Smith je bio prvi koji je istaknuo svoja poznata četiri porezna kanona u djelu „Bogatstvo naroda“, 1776. godine:

1. Svaki građanin dužan je državi plaćati porez i to prema svojim ekonomskim mogućnostima.
2. Obveza plaćanja poreza treba biti regulirana zakonom. Porez ne smije biti proizvoljan, nego unaprijed poznat poreznom obvezniku.
3. Porez se naplaćuje onda kada je to najpovoljnije za poreznog obveznika.
4. Troškovi ubiranja poreza moraju biti što niži, kako bi teret poreznih obveznika bio što podnošljiviji, a prihod državne blagajne što veći.

Danas, najčešći faktori koji se ističu pri formiranju poreznog sustava jedne države jesu: veličina teritorija, broj stanovnika, ustavno uređenje, demografska struktura, struktura gospodarstva, veličina javnog sektora, povijesni razlozi i geopolitički položaj pojedine zemlje, te nezaposlenost i zaduženje države. Kada je riječ o poreznom sustav Republike Hrvatske može se reći da su pri nastanku najviše utjecaja imale promjene nastale u socio-ekonomskom i političkom životu u ranim devedesetima, odnosno promjene uvjetovane raspadom Jugoslavije. Rat i okupacija također su imale značajan utjecaj da Hrvatska za razliku od ostalih zemalja u tranziciji, relativno kasno izvrši reformu poreznog sustava. No, promjene u gospodarstvu RH značile su i promjene u poreznom sustavu, kao dijelu ukupnog gospodarskog sustava. Porezni sustav je bitna stavka u razvoju cjelokupnog gospodarstva, a ponajviše zapošljavanja, investicijskih ulaganja, štednje te poslovnih rizika, ali i sigurnosti poreznih obveznika ako odluče razvijati ili unaprijediti gospodarsku djelatnost.

[1] Jurković, P., (2002), Javne financije, Zagreb, Masmedia

Pripreme za sveobuhvatnu reformu fiskalnog sustava mogle su se naslutiti početkom 1992. godine. U okviru toga porezni sustav je okarakteriziran prilagodbama naslijeđenog poreznog sustava za transformaciju društvenog u privatno vlasništvo. Međutim, zaključak Ministarstva financija Republike Hrvatske bio je da je popravljanje i prilagođavanje "naslijeđenih" zakona o oporezivanju neprimjereno te je odlučeno da se izgradi novi porezni sustav temeljen na iskustvima i načelima zapadnih zemalja koje imaju razvijeno tržište i političku demokraciju. Za taj posao bili su angažirani njemački stručnjaci čiju je grupu predvodio prof. dr. Rose Manfred. Reforma poreznog sustava provedena je u dvije faze. U prvoj fazi definirani su načini oporezivanja fizičkih osoba i pravnih subjekata te je reorganizirana porezna administracija dok su u drugoj fazi bili definirani posredni porezi te uvođenje poreza na dodanu vrijednost.[2]

Danas je porezni sustav Republike Hrvatske suvremen, usklađen sa smjernicama Europske Unije i sličan poreznim sustavima država članica. Hrvatska je tako reformirala svoj porezni sustav u skladu sa zapadnoeuropskim načelima gdje je izjednačen položaj svih poreznih obveznika, odnosno domaćih i stranih te fizičkih i pravnih osoba. Također, primjenjuje se 57 ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, koje je Republika Hrvatska sklopila s pojedinim zemljama, na način da su po pravnoj snazi iznad zakona.

[2] Dražić, I., (2005), Usklađenost računovodstvenih i poreznih propisa Hrvatske sa zemljama Europske Unije, Magistarski rad, Ekonomski fakultet Zagreb, Sveučilište u Zagrebu

2.2. Značajke poreznog sustava Republike Hrvatske

Ukupnost svih poreznih oblika i načina njihova reguliranja tvori porezni sustav jedne zemlje.[3] Promjene u poreznom sustavu i poreznoj politici su dozvoljene, ali iste ne bi trebale biti radikalne i česte.

Općeprihvaćene karakteristike koje mora imati moderni porezni sustav, pa tako i porezni sustav RH su sljedeće[4]:

- **Harmonizacija poreza** – kako bi se što prije realizirali ciljevi kojima se teži formiranjem novog poreznog sustava, potrebno je što više uskladiti porezne sustave i mjere porezne politike. Da bi isti uspješno funkcionirali sustavi i politike bi se trebale što više približiti, uskladiti, odnosno harmonizirati.
- **Neutralni porezi** – kako bi država svojim mjerama fiskalne politike što manje utjecala na ponašanje poreznih obveznika, uloga poreza bi se trebala ograničiti na ostvarenje fiskalnih ciljeva, odnosno da se rizik donošenja poslovnih odluka prepusti samim poduzetnicima. Ograničavanje uloge poreza na prikupljanje sredstava kojima se podmiruju rashodi krije se u pojmu neutralnost poreza.
- **Smanjenje poreznog opterećenja** – zahtjevi za što štedljivijom državom, za ograničavanjem zadataka, rasterećenjem gospodarstva, kako bi se potaknula proizvodnja, povećala zaposlenost, smanjila inflacija, postavljaju se u svim suvremenim državama pa je to postalo i jedan od kriterija koje članice EU moraju ispuniti za članstvo
- **Jednostavnost u oporezivanju** – porezni obveznici žele da njihova obveza bude jasno, razumljivo i nedvosmisleno utvrđena, te da se iz poreznog sustava uklone tzv. bagatelni porezi. Postoji zanimljiva krilatica koja kaže da je zbroj pojednostavljenja u oporezivanju i smanjenja poreznog opterećenja jednak najboljoj poreznoj reformi.
- **Prednost u oporezivanju potrošnje u odnosu prema oporezivanju dohotka** – postoje tvrdnje koje ukazuju da je oporezivanje potrošnje pravednije nego li oporezivanje dohotka, jer se smatra da ljudi rade za dohodak kako bi ga potrošili, a ne imali i tako zadovoljili svoje potrebe. Sama orijentacija na oporezivanje potrošnje potiče štednju i time pozitivno utječe na gospodarski napredak. No, ostaje pitanje bi li

[3] Jurković, P., (2002), Javne financije, Zagreb, Masmedia

[4] Jelčić, Ba., (2001.), Javne financije, Zagreb, RRIF

došlo do većeg tereta na one s manjim dohotkom i tako stvorio jaz te kakvog bi utjecaja takav način oporezivanja dugotrajno ostavio na proračunske prihode.

- **Pravednost u oporezivanju** – kreatori poreznog sustava moraju biti izričito pažljivi pri sastavljanju raspodjele poreznog tereta, odnosno trebaju težiti što većoj horizontalnoj i vertikalnoj jednakosti u oporezivanju.

Već prethodno nabrojane porezne karakteristike pokazuju koliko je uistinu složeno napraviti kvalitetan i funkcionalan porezni sustav. U praksi su ta načela često međusobno suprotstavljena, pa se može reći da ih nijedan porezni sustav ne poštuje podjednako.

Što je neki porez pravedniji, to je manje efikasan ili je kompliciran za primjenu. Neki su porezi pravedniji od drugih, neki su efikasniji, neki pak jednostavniji za primjenu, i tako dalje. Broj poreznih oblika u primjeni razlikuje se ovisno o državi u kojoj se provodi stoga poznajemo „porezni pluralizam“ koji označava djelovanje više poreznih oblika nasuprot „poreznog monizma“, odnosno djelovanja jednog poreznog oblika. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan i mlad porezni sustav koji postoji tek od osamostaljenja države. „Da bi se stvorio ovakav porezni sustav trebalo je proći i neke teške faze, u procesu tranzicije iz samoupravnog socijalizma, u porezni sustav koji će biti prilagođen načelima tržišne ekonomije. Uvjetno rečeno reforma poreznog sustav RH završena je 1998. godine uvođenjem PDV-a, od kada u našem poreznom sustavu postoje svi temeljni porezni oblici karakteristični za tržišne demokracije.“[5]

No, učestale promjene osnovnih elementa oporezivanja unutar temeljnih poreznih oblika označavaju ovaj porezni sustav kao relativno nestabilan. S aspekta cjelokupnog gospodarstva nestabilnosti bi trebalo minimizirati radi daljnjeg napredovanja, ali ni slab porezni moral kao ni visoka razina sive ekonomije također sustavu RH ne idu u prilog. Obzirom da je riječ o relativno mladom poreznom sustavu, karakterizira ga mali broj poreznih oblika, jednostavnost poreznih zakona te relativna transparentnost, kojoj se posebna pažnja pridala uvođenjem fiskalizacije 2013. godine.

[5] Sokol, N., (2015), Pojam i vrste javnih prihoda, materijal s predavanja, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu, pristupljeno s web.efzg.hr (31.08.)

2.3. Podjela poreznih oblika u poreznom sustavu Republike Hrvatske

Porezi se mogu podijeliti na više različitih načina, ali neki od jednostavnijih su:

- prema vrsti porezne osnovice (npr. porez na dohodak, porez na potrošnju),
- prema razini državne vlasti kojoj porezni prihod pripada (npr. državni porezi, županijski porezi),
- prema tome koje kategorije stanovnika više opterećuju (npr. progresivni ili regresivni porezi).

Ipak, najčešće se spominje podjela na izravne i neizravne poreze, odnosno posredne i neposredne poreze, pa je tako porezni sustav u RH utemeljen na skupu izravnih i neizravnih poreza predočenih u sljedećoj tablici:

Tablica 1: Prikaz izravnih i neizravnih poreza u RH

Temeljni izravni porezi	Temeljni neizravni porezi
porez na dobit porez na dohodak prirez porezu na dohodak	porez na dodanu vrijednost trošarine porez na promet nekretnina

Izvor: Kesner-Škreb, M. & Kuliš D., (2010), Porezni vodiš za građane, Zagreb

Izravni porezi su oni koje u državnu blagajnu uplaćujemo osobno ili ih za nas uplaćuje poslodavac. Karakterizira ih neelastičnost i razmjerna postojanost. Ti se porezi zaračunavaju u određenom postotku na naš dohodak ili imovinu i po pravilu se ne mogu prevaliti na drugoga. To znači da onaj tko porez plaća, porez i snosi. Izravni su porezi, na primjer, porez na dohodak koji plaćamo iz plaće, autorskog honorara ili obrta te porez na dobit koji plaćaju poduzeća. Neizravne poreze ne snosi onaj tko ih uplaćuje u proračun, već ih se najčešće prevaljuje na druge. Karakteristike ovakvih poreza su prevaljivost, obveznost, nesocijalnost i izdašnost. Obveznici neizravnih poreza kroz cijenu svojih dobara i usluga prevaljuju teret tih poreza na krajnjeg potrošača, tj. na građane. Najpoznatiji neizravni porez jest porez na dodanu vrijednost (PDV)[6]. „*Borite se i izmišljajte što hoćete, razrezujte poreze kako vam se sviđa, trgovci svoje dohotke neće smanjivati, a veće će poreze prevaljivati na kupce*“ izrekao je filozof John Locke još u 17. stoljeću.

[6] Kesner-Škreb, M. & Kuliš D., (2010), Porezni vodiš za građane, Zagreb

Porezne oblike u poreznom sustavu možemo podijeliti na veliki broj načina, te je jedan od njih prema kriteriju pokazatelja ekonomske snage koja se oporezuje kod poreznog obveznika. Takvom bi podjelom hrvatski porezni sustav mogli prikazati na slijedeći način[7]:

1. Oporezivanje dohotka
    a. Porez na dohodak (fizičkih osoba)
    b. Porez na dobit (dohodak pravnih osoba)
    c. Naknade za priređivanje igara na sreću
    d. Porez po tonaži broda
    e. Prirez porezu na dohodak
    f. Porez na tvrtku ili naziv
    g. Porez na korištenje javnih površina
2. Oporezivanje potrošnje
    a. Porez na dodanu vrijednost
    b. Trošarine (posebni porezi na promet)
    c. Porez na potrošnju
3. Oporezivanje imovine
    a. Porez na kuće za odmor
    b. Porez na nasljedstva i darove
    c. Porez na promet nekretnina
    d. Porez na cestovna motorna vozila
    e. Porez na plovila
    f. Porez na dobitke od igara na sreću

[7] Bogovac, J., (2014), Porezni sustav RH, nastavni materijal iz kolegija Javne financije, Studijski centar za javnu upravu i financije, Zagreb

Ukoliko bi hrvatski porezni sustav prikazali sukladno pripadnosti poreznih prihoda, tada bi porezne skupine, bile slijedeće[8]:

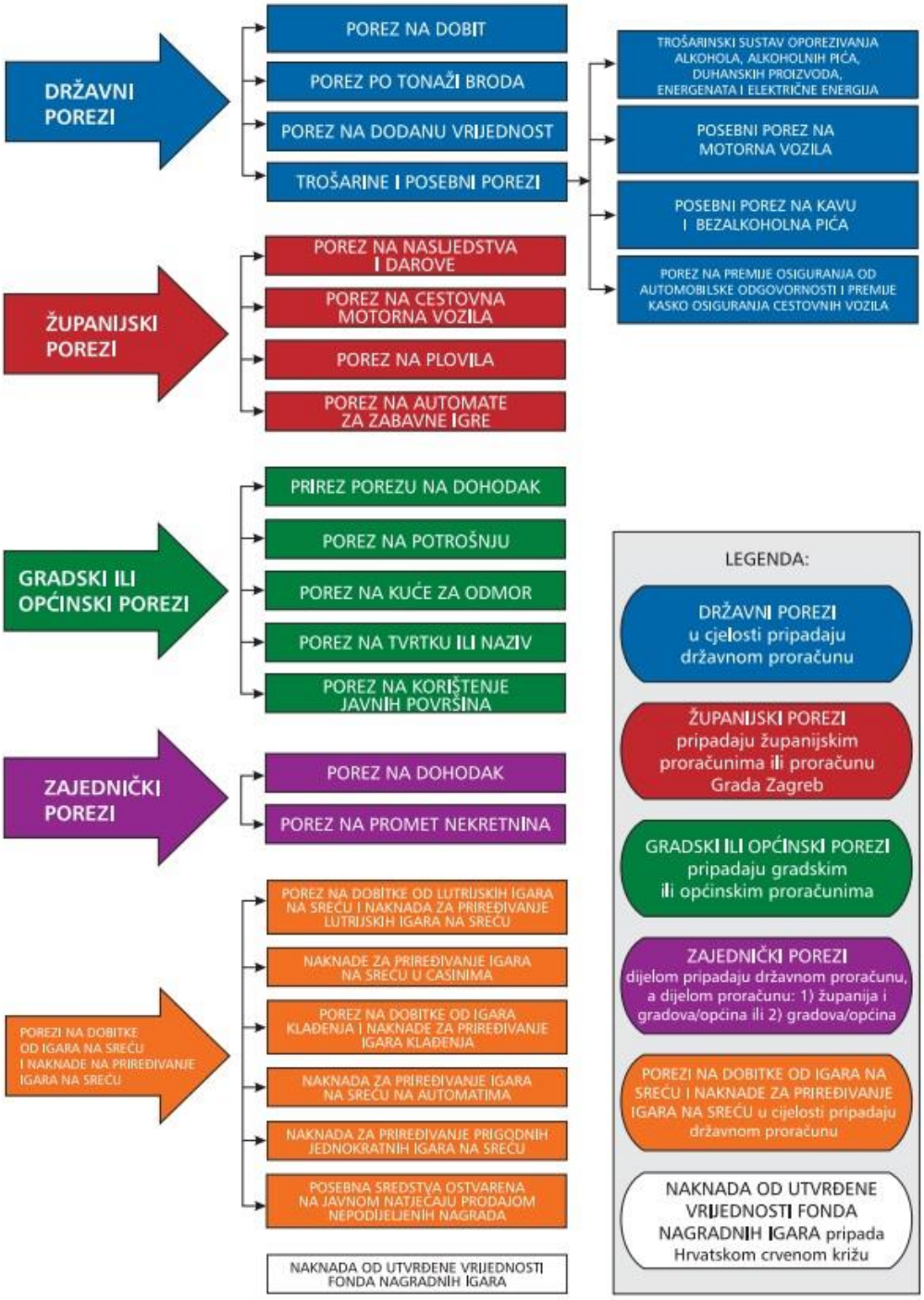

Slika 1: Shema prikaza hrvatskog poreznog sustava

Izvor: preuzeto iz brošure Poreznog sustava 2016. godine

[8] Jančiev, Z. & Supić, J., (svibanj 2016), Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije

Dok državni porezi u cijelosti pripadaju državnom proračunu, županijski porezi pripadaju županijskim proračunima ili proračunu Grada Zagreba, a gradski ili općinski porezi proračunima grada ili općina. Iznimno, prihod od poreza na dohodak po osnovi kamata na štednju prihod je državnog proračuna. Prihod od poreza na dohodak dijeli se između države, općine, grada i županije, dok se porez na promet nekretnina dijeli između države, općine i grada.[9] U nastavku je pomoću grafikona prikazana struktura prihoda Državnog proračuna RH 2013. godine kako bi se stekao dojam o veličini i važnosti pojedinih poreza.

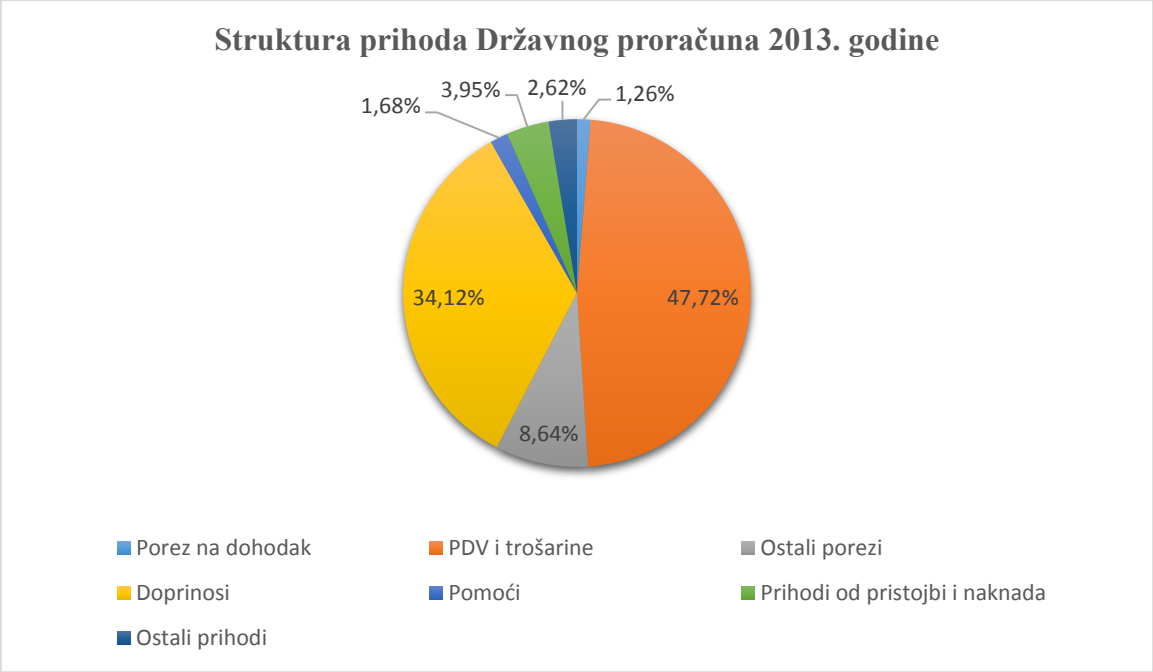

Slika 1: Grafički prikaz strukture prihoda državnog proračuna RH za 2013. godinu

Izvor: RIF, http://www.rif.hr/naslovnica/novosti/228/izmjene-poreza-na-dohodak

Iz prethodnog grafikona je vidljivo da najveći dio prihoda proračuna Republike Hrvatske za 2013. godinu jesu porez na dodanu vrijednost i trošarine, te tako čine skoro polovicu ukupnih prihoda. Valja napomenuti da je od 01.ožujka 2012. godine na snazi nova stopa PDV-a koja iznosi 25% te tako zauzima drugo mjesto u Europi po visini porezne stope na dodanu vrijednost. Čak trećinu prihoda hrvatskom proračunu donose doprinosi (doprinosi za zdravstveno osiguranje, za mirovinsko, za zapošljavanje…), a zatim u manjim postotcima slijede redom, ostali porezi, prihodi od pristojbi i naknada, ostali prihodi, pa pomoći te porez na dohodak.

[9] Bogovac, J., (2014), Porezni sustav RH, nastavni materijal iz kolegija Javne financije, Studijski centar za javnu upravu i financije, Zagreb

3. ORGANIZACIJA I NADLEŽNOSTI POREZNIH NADZORNIH TIJELA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Dio državne uprave u Republici Hrvatskoj čiji je zadatak primjena i nadzor primjene poreznih propisa i propisa o prikupljanju doprinosa je Porezna uprava. Porezna uprava je upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija koja djeluje pod nazivom „Ministarstvo financija, Porezna uprava“.

Postoje tri vrste nadzora koje prema zakonu provodi Porezna uprava:

1) neizravni nadzor - postupak koji provode službenici Porezne uprave radi utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje kontrolom prikupljenih podataka i dokumentacije dostavljene od poreznog obveznika i drugih osoba
2) provjera - postupak koji provode službenici Porezne uprave radi utvrđivanja određene činjenice bitne za oporezivanje (npr. prvi posjet poreznom obvezniku, provjera adrese prebivališta/sjedišta, izdaje li porezni obveznik račun i dr.)
3) porezni nadzor - postupak koji provode ovlašteni službenici Porezne uprave radi provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje neposredno kod poreznih obveznika i drugih osoba.

Poreznom upravom upravlja ravnatelj koji ujedno upravlja i radom Središnjeg ureda. Ravnatelj je državni dužnosnik odnosno, pomoćnik ministra financija kojeg imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra financija. U radu mu pomažu zamjenik ravnatelja i pomoćnici ravnatelja.

Ustrojstvo Porezne uprave organizirano je pomoću:

- Središnjeg ureda,
- Područnih ureda i
- Ispostava područnih ureda.

Središnji ured nalazi se u Zagrebu, a obavlja različite upravne i stručne poslove poput predlaganja promjene porezne politike, izrade nacrta prijedloga zakona, praćenja provedbi propisa, nadzor i naplata poreza, koordiniranje i nadzor rada područnih službi itd.

Područni uredi obavljaju poslove Porezne uprave na određenom teritorijalnom području, za područje jedne ili više županija i za Grad Zagreb, kojih ukupno ima šest (Zagreb, Dalmacija, Središnja Hrvatska, Sjeverna Hrvatska, Slavonija i Baranja, te Istra, Primorje i Lika) te jedan

područni ured za velike porezne obveznike sa sjedištem u Zagrebu. Radom prethodnih područnih ureda upravlja pročelnik koji za svoj rad te za rad ureda odgovara zamjeniku ravnatelja, ravnatelju te ministru financija. Zadaća područnih ureda jesu poslovi utvrđivanja poreza, provedbe poreznog nadzora, utvrđivanje nesrazmjera između dohotka i imovine, zatim provođenje postupka naplate i ovrhe radi naplate poreza kao i informiranje poreznih obveznika te nadziranje zakonitosti rada i postupanja ispostava.

Ispostave se osnivaju za obavljanje poslova iz djelokruga područnih ureda, a ustrojavaju se za područje jednog ili više gradova, općina, gradskih četvrti, odnosno dijelova gradskih četvrti. Ispostava je stvarno i mjesno nadležna za porezne obveznike sa sjedištem, odnosno prebivalištem na području tih ispostava. Ispostavom područnog ureda upravlja voditelj ispostave područnog ureda te za svoj rad i rad ispostave područnog ureda odgovara pomoćniku pročelnika i pročelniku[10]. Poslovi ispostava prvenstveno se odnose na registraciju i vođenje registra poreznih obveznika, zaprimanje i obradu poreznih prijava, utvrđivanje osnovice poreza i porezne obveze u prvom stupnju, provođenje neizravnog nadzora kao i određivanje, dodjeljivanje i vođenje evidencije o osobnom identifikacijskom broju (u daljnjem tekstu pod skraćenicom OIB). Naime, OIB predstavlja 11-znamenkasti osobni identifikacijski broj koji je stalna identifikacijska oznaka svakog hrvatskog državljana i pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Istoga dodjeljuje i određuje i dodjeljuje Ministarstvo financija – Porezna uprava, a uvodi se zbog opće informatizacije javne uprave, automatske razmjene podataka između tijela državne uprave i drugih državnih institucija, boljeg pregleda nad imovinom građana i pravnih osoba, te prilivom i tijekom novca što je ključan preduvjet za transparentnu ekonomiju i sustavno suzbijanje korupcije, te usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske Unije.[11]

Zaključno, valja spomenuti kako Porezna uprava, nastoji razvijati svoje kompetencije i profesionalnost sukladno razvijenim i suvremenim poreznim administracijama u EU i svijetu. Porezna uprava različitim dokumentima i poveljama nastoji pridonijeti otvorenoj komunikaciji i profesionalnosti u radu službenika Porezne uprave, u odnosu s poreznim obveznicima, koji se treba temeljiti na međusobnom povjerenju i suradnji.[12]

---

[10] Bogovac, J., (2014), Porezni sustav RH, nastavni materijal iz kolegija Javne financije, Studijski centar za javnu upravu i financije, Zagreb

[11] Izvor: web stranice porezne uprave https://www.porezna-uprava.hr/HR_OIB/Stranice/sto_je_OIB.aspx

[12] Bogovac, J., (2014), Porezni sustav RH, nastavni materijal iz kolegija Javne financije, Studijski centar za javnu upravu i financije, Zagreb

4. ŽUPANIJSKI POREZI

4.1. Općenito o županijskim porezima

Prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08, 25/12, 147/14, 100/15)[13], županije, općine i gradovi mogu uvesti svoje poreze koji su njihovi vlastiti prihodi. Kao što je već spomenuto, porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan, odnosno sastoji se od više poreznih oblika: državni, županijski, gradski ili općinski te zajednički porezi. Premda državni porezi čine najveći dio sredstava prihodovanih na ovakav način, u daljnjem tekstu ćemo se u skladu sa temom ovog rada osvrnuti isključivo na županijske poreze kao dio poreznog sustava Republike Hrvatske. Prihodi užih teritorijalnih jedinica jesu prihodi koje smiju ubrati i trošiti u cijelosti ili samo djelomično uže jedinice, što ovisi o teritorijalnom ustroju određene zemlje. U RH to su prihodi županija, općina i gradova.

Županijske poreze u hrvatskom poreznom sustavu čine:

1. Porez na nasljedstva i darove
2. Porez na cestovna motorna vozila
3. Porez na plovila
4. Porez na automate za zabavne igre

Hrvatske županije godišnje od **naslijeđene imovine** naplate samo 8,5 milijuna kuna poreza i po toj svoti ulazimo u red država koje minimalno oporezuju nasljednu imovinu svojih građana. Porez na nasljedstva i darove iznosi **5 posto**, a plaća se na svotu iznad 50 tisuća kuna. Prvi nasljedni red ne plaća nikakav porez na imovinu stečenu nasljedstvom i darivanjem, bilo da je riječ o nekretninama, štednji, slikama ili nekim drugim vrijednostima.

Kad je riječ o **nekretninama**, ostali nasljednici osim prvog reda, plaćaju 5 posto poreza na promet nekretninama u trenutku kad ih prenose na sebe. Na svojem predavanju u Zagrebu, francuski ekonomist **Thomas Piketty** upro je prstom upravo u izostanak poreza na naslijeđene nekretnine te je predložio da slijedimo praksu drugih država koje jače oporezuju

[13] Izvor: web stranice Narodnih novina http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_12_147_2754.html

imovinu građana.[14] Svrha oporezivanja nasljedstva nije to da suzbije nasljeđivanje i penalizira privatno vlasništvo. Moramo rebalansirati porezni sustav tako da se smanji porezni pritisak na plaće, osobito one niske i srednje, a s druge strane proporcionalno poveća oporezivanje najviših plaća, nasljedstva i imovine – kazao je Piketty u intervjuu Večernjem listu, spominjući pritom da neke zemlje imaju progresivne stope, i do 40 posto u SAD-u, 55 posto u Japanu, Francuskoj 45 posto na ekstremno visoka nasljedstva.

Ako bi govorili konkretno u brojkama, prihodi od županijskih poreza u 2014. godini u Splitsko dalmatinskoj županiji iznosili su 22.193.103,51kn, od ukupnih poreznih prihoda koji iznose 250.702.275,13kn, što čini 8,85%. Županijski porezi se za 2016. godinu planiraju u iznosu od 22,2 milijuna kuna što je 700 tisuća kuna ili 3% manje od rebalansa u 2015., odnosno 6,9 tisuća kuna ili 0,03% više od ostvarenja u 2014. Također, vidljiva je tendencija smanjivanja prihoda i primitaka Splitsko-dalmatinske županije s obzirom na plan proračuna za 2016. godinu.

Rb	Opis	Ostvarenje 2014	Proračun 2015.	Rebalans I 2015.	Proračun 2016.
1	2	3	4	5	6
U k u p n o		**437.416.808,82**	**430.250.000,00**	**434.067.438,00**	**813.236.824,50**
PRIHODI I PRIMICI SDŽ		**437.416.808,82**	**430.250.000,00**	**434.067.438,00**	**435.234.863,00**
1.	**Porezni prihodi (1.1+1.2+1.3)**	**250.702.275,13**	**222.400.000,00**	**184.760.000,00**	**180.405.000,00**
Ukupni porez na dohodak (1.1+1.2)		**228.509.171,62**	**199.500.000,00**	**161.860.000,00**	**158.205.000,00**
1.1.	Porez na dohodak -16,5% županijski dio	152.607.777,49	133.000.000,00	133.000.000,00	130.000.000,00
1.2.	Porez na dohodak - decentralizacija	75.901.394,13	66.500.000,00	28.860.000,00	28.205.000,00
1.3.	Županijski porezi	22.193.103,51	22.900.000,00	22.900.000,00	22.200.000,00

Slika 2: Isječak proračuna za 2016. godinu Splitsko-dalmatinske županije

Izvor: web stranice splitsko-dalmatinske županije, http://www.dalmacija.hr/sluzbeni-glasnik/

Smanjenje ukupnih prihoda i primitaka Splitsko-dalmatinske županije bez prihoda i rashoda proračunskih korisnika u odnosu na Rebalans 2015. je rezultat manje planiranih poreznih prihoda (umanjenje prihoda od županijskog i decentraliziranog poreza na dohodak i umanjenje županijskih poreza), a više planiranih neporeznih prihoda i primitaka (povećanje

[14] Gatarić, Lj., (2015), dnevne novine Večernji list, online izdanje dostupno na: http://www.vecernji.hr/hrvatska/provjerili-smo-koliko-strane-drzave-ubiru-nasljednicima-1000115

prihoda od pomoći, pomoći EU i porast decentraliziranih pomoći, a smanjenje prihoda od imovine, administrativnih prihoda i primitaka).

4.2. Porez na nasljedstva i darove

Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uređeno je oporezivanje naslijeđene ili darovane pokretne imovine, dok je oporezivanje naslijeđenih ili darovanih nekretnina uređeno Zakonom o porezu na promet nekretnina. Konkretne brojke koliko u proračun donosi ovaj porez može se vidjeti iz proračuna splitsko-dalmatinske županije iz 2010. godine gdje piše da je ovim porezom prihodovano 317.647,38kn odnosno, 0,08% od ukupnih poreznih prihoda te godine. Vidljivo je da brojke nisu značajne kao što to je kod nekih drugih vrsta poreza. Kako bi što jednostavnije prikazali podjelu unutar poreza na nasljedstvu, u donjoj tablici je grafički prikazana pojednostavljena shema predmeta oporezivanja, pripadajućih poreza te navedena osoba koja je porezni obveznik u određenom slučaju, što ćemo u daljnjem tekstu i posebno razraditi.

Tablica 2: Pojednostavljena shema predmeta oporezivanja i pripadajućih poreza, te poreznih obveznika županijskih poreza

Predmet oporezivanja	Propisani porezi	Porezni obveznik
Gotovina, novčane tražbine, imovinska prava i vrijednosni papiri		
Naslijeđena gotovina, novčane tražbine, imovinska prava i vrijednosni papiri	Porez na nasljedstva i darove	1. Nasljednik 2. Daroprimatelj 3. Stjecatelj bez naknade
Pokretnine (osim u tuzemstvu rabljenih prijevoznih sredstava)		
Naslijeđena i darovana pokretnina čija je tržišna vrijednost manja od 50.000,00kn, a ostavitelj ili darovatelj nisu u sustavu PDV-a	-	-
Naslijeđena i darovana pokretnina čija je tržišna vrijednost veća od 50.000,00kn, a ostavitelj ili darovatelj nisu u sustavu PDV-a	Porez na nasljedstva i darove	1. Nasljednik 2. Daroprimatelj 3. Stjecatelj bez naknade
Naslijeđena i darovana pokretnina bez obzira na tržišnu vrijednost ako je ostavitelj ili	Porez na dodanu vrijednost (PDV)	Darovatelj koji je pri nabavi koristio pravo na odbitak pretporeza ili nasljednik ako ne nastavlja djelatnost ostavitelja koji

darovatelj u sustavu PDV-a		je prilikom nabave pokretnine koristio pravo na odbitak pretporeza
Rabljena prijevozna sredstva		
U RH naslijeđeno ili darovano u tuzemstvu rabljeno motorno vozilo na koje je u Rh obračunan posebni porez na motorna vozila i koje je u RH registrirano	Posebni porez na stjecanje rabljenih motornih vozila u RH	Nasljednik, daroprimatelj i stjecatelj bez naknade ako ostavitelj ili darovatelj rabljenog motornog vozila u RH nije koristio pravo na odbitak pretporeza
Nasljeđivanje ili darovanje u tuzemstvu rabljenog motornog vozila, motocikl, zrakoplova ili plovila	Porez na dodanu vrijednost (PDV)	Darovatelj rabljenog prijevoznog sredstva koji je koristio pravo na odbitak pretporeza kao i nasljednik koji ne nastavlja djelatnost ostavitelja koji je prilikom nabave motornog vozila koristio pravo na odbitak pretporeza
U RH naslijeđen ili darovan u tuzemstvu rabljeni osobni automobil, motocikl, plovilo ili zrakoplov kojemu je tržišna vrijednost veća od 50.000,00kn ako ostavitelj ili darovatelj nije imao pravo na odbitak PDV-a (pretporeza)	Porez na nasljedstva i darove	1. nasljednik 2. daroprimatelj 3. stjecatelj bez naknade
Nekretnine:		
Naslijeđena ili darovana nekretnina	Porez na dodanu vrijednost (PDV)	Darovatelj koji je koristio pravo na odbitak pretporeza i nasljednik ako ne nastavlja djelatnost ostavitelja koji je koristio pravo na odbitak pretporeza pri nabavi građevinskog zemljišta, građevine ili njihovih dijelova (detaljnije u daljnjem tekstu)
Naslijeđena, darovana ili po nekoj drugoj osnovi bez naknade stečena nekretnina u RH	Porez na promet nekretnina	Nasljednik, daroprimatelj odnosno osoba koja je bez naknade stekla nekretnine u RH kad se na takvo stjecanje ne plaća PDV

Izvor: izrada autorice prema brošuri Oporezivanje nasljedstva i darovanja, X. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb, str. 3. i 4.[15]

Prije svega, valja napomenuti kako nisu svi nasljednici ujedno i porezni obveznici. Naime, porezne obveze poreza na nasljedstva i darove oslobođeni su[16]:

1. Bračni drug, krvni srodnici u ravnoj liniji, te posvojenici i posvojitelji umrle osobe ili darovatelja,
2. Braća i sestre, njihovi potomci i zetovi i snahe ostavitelja ili darovatelja, ako su živjeli u zajedničkom kućanstvu s ostaviteljem u trenutku njegove smrti ili s darovateljem u trenutku primitka dara
3. Fizičke i pravne osobe kojima Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave daruje, odnosno daje pokretnine bez naknade radi odštete ili iz drugih razloga u svezi s Domovinskim ratom,
4. Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove, vjerske zajednice, zaklade i fondacije, Crveni križ i druge humanitarne udruge osnovane na temelju posebnih propisa,
5. Fizičke i pravne osobe kada primaju darove (donacije) za svrhe utvrđene posebnim propisima.

Kako bi nasljedni redovi bili jasniji, prikazani su u potonjoj tablici.

Tablica 3: Nasljedni redovi prema Zakonu o nasljeđivanju:

1. Nasljedni red	Ostaviteljevi potomci i bračni drug
2. Nasljedni red	Ostaviteljevi roditelji
	Ostaviteljevi braća i sestre te njihovi potomci
3. Nasljedni red	Ostaviteljevi djedovi i bake
4. Nasljedni red	Ostaviteljevi pradjedovi i prabake

[15] Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, (2016.), Oporezivanje nasljedstva i darovanja, X. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb str. 3. i 4.

[16] Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, (2016.), Oporezivanje nasljedstva i darovanja, X. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb str. 5. i 6.

Ostali nasljedni redovi | Ostali preci

Izvor: izrada autorice

Na kraju ovog rada priložen je obrazac za prijavu poreza na nasljedstva i darove.[17]

4.2.1. Oporezivanje naslijeđenog, darovanog ili po nekoj drugoj osnovi bez naknade stečenog gotovog novca, novčanih tražbina, vrijednosnih papira i pokretnina

Porez koji se plaća na naslijeđenu darovanu ili po nekoj drugoj osnovi bez naknade stečenu gotovinu, novčane tražbine, imovinska prava i vrijednosne papire je porez na nasljedstva i darove. Obveznik plaćanja tog poreza je svaka pravna i fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj naslijedi ili primi na dar ili stekne po drugoj osnovi, bez naknade, imovinu na koju se plaća porez na nasljedstva i darove. Ukoliko se nasljednik odrekne nasljedstva ili ga ustupi u ostavinskom postupku tada obveznik plaćanja postaje osoba kojoj je nasljedstvo pripalo ili joj je ustupljeno.

Obveza poreza na nasljedstva i darove nastaje u trenutku:

- pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju,
- pravomoćnosti odluke državnog tijela ili suda,
- sklapanja ugovora o darovanju (potpisivanja ugovora od darovatelja i daroprimatelja),
- primitka dara, ako ugovor o darovanju nije zaključen.

Nasljednici i daroprimatelji dužni su u roku 30 dana od dana nastanka porezne obveze (prethodno navedeno) nadležnom poreznom tijelu prema svom prebivalištu, uobičajenom boravištu (fizičke osobe) ili sjedištu (pravne osobe) dostaviti pravomoćno rješenje o nasljeđivanju, odnosno odluku tijela državne uprave ili suda, ugovor o darovanju ili samo prijavu, ako ugovor o darovanju nije zaključen u pisanom obliku. Uz prijavu se mora podnijeti ugovor o darovanju ili drugi ugovor, odnosno sudsku odluku ili odluku tijela državne uprave. Na zahtjev poreznog tijela porezni obveznik mora dostaviti i druge podatke potrebne za utvrđivanje poreza.[18] Ukoliko stjecatelj ostvaruje pravo na oslobođenje od plaćanja poreza[19] dužan je prijaviti nastanak porezne obveze u roku 30 dana od dana

[17] Prilog na str. 41.

[18] Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, (2016.), Oporezivanje nasljedstva i darovanja, X. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb

[19] Popis oslobođenih plaćanja poreza na nasljedstva i darove nalazi se na stranici 18.

sklapanja pravnog posla, pravomoćne sudske odluke ili odluke tijela državne uprave, ili ugovora o darovanju. Nakon toga nadležna ispostava Porezne uprave donosi rješenje o oslobođenju plaćanja poreza na nasljedstva i darove.

Osnovica poreza na nasljedstva i darove je svota gotova novca (gotovina) i tržišna vrijednost financijske i druge imovine na dan utvrđivanja porezne obveze i to nakon odbitka dugova i troškova što se odnose na imovinu na koju se plaća taj porez. Poreznu osnovicu obračunava nadležno porezno tijelo prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika. Stopa po kojoj se plaća porez na nasljedstva i darove iznosi do 5%, s time da je u županijskoj nadležnosti propisivanje visine porezne stope na svome području (od 0% - 5%). Porezni obveznik je dužan platiti utvrđeni iznos poreza u roku 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju tog poreza. Porezni obveznik ima pravo podnijeti žalbu protiv poreznog rješenja kojim je odlučeno o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno-pravnog odnosa, i to ako rješenje nije pravomoćno i izvršno.

Kaznene odredbe propisane su Općim poreznim zakonom za različite prekršaje vezane uz plaćanje poreza na nasljedstvu u Republici Hrvatskoj. Jedna od takvih je i nedostavljanje podataka za utvrđivanje poreza na nasljedstva i darove, te je kazna za takvo što u iznosu od 500,00 - 25.000,00kn za fizičku osobu, odnosno 1.000,00 – 10.000,00kn za pravnu osobu. Vrste prekršaja se dijele na lakše, teže i najteže porezne prekršaje, a kazne za iste iznose od 500,00 – 500.000,00kn, ovisno je li u pitanju fizička ili pravna osoba.

Primjeri iz prakse:

a) Nasljednik je prema pravomoćnom sudskom rješenju o nasljeđivanju iza svoje pokojne majke naslijedio ušteđevinu u banci u iznosu od 100.000,00 kn. Nasljednik je oslobođen plaćanja poreza na nasljedstva i darove jer je s ostaviteljicom bio u krvnom srodstvu u ravnoj liniji
b) Darovatelj je daroprimatelju darovao 5.000,00 kn. Ugovor o darovanju je ovjerovljen kod javnog bilježnika. Daroprimatelj je ispostavi Porezne uprave prema svom prebivalištu prijavio nastanak porezne obveze i dostavio ugovor o darovanju u propisanom roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora. Nadležna ispostava Porezne uprave je daroprimatelju na primljenu gotovinu rješenjem utvrdila porez na nasljedstva i darove (5.000,00 kn x 5% = 250,00 kn). Daroprimatelj je dužan platiti porez na nasljedstva i darove u roku 15 dana od primitka rješenja.

4.2.2. Oporezivanje pokretnina (osim u tuzemstvu rabljenih prijevoznih sredstava)

POREZ NA NASLJEDSTVA I DAROVE:

Na naslijeđene i darovane pokretnine, osim na u tuzemstvu rabljena prijevozna sredstva, plaća se porez na nasljedstva i darove (kao u poglavlju 2.2.1.). Porez se plaća na naslijeđene i darovane pokretnine čija je tržišna vrijednost veća od 50.000,00 kuna, ako njihovi ostavitelji ili darovatelji nisu prilikom njihove nabave koristili pravo na odbitak pretporeza. Naslijeđena i darovana pokretnina s tržišnom vrijednošću manjom od 50.000,00 kuna nije predmet oporezivanja. Stopa poreza na nasljedstva i darove iznosi 5%, a poreznu osnovicu čini tržišna vrijednost imovine na dan utvrđivanja porezne obveze.

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST:

Osim poreza na nasljedstva i darove, na pokretnine se plaća porez na dodanu vrijednost (PDV) bez obzira na njihovu tržišnu vrijednost, u slučaju da je ostavitelj, darovatelj ili otuđitelj pokretnine u sustavu PDV-a, te da je prilikom njihove nabave koristio pravo na odbitak pretporeza. Ukoliko je porezni obveznik ostavitelj i darovatelj pokretnine koji je prilikom nabave pokretnine koristio pravo na odbitak pretporeza tada je porezna osnovica tržišna vrijednost dobra u trenutku njegova stjecanja. No, ako je porezni obveznik otuđitelj pokretnine onda je osnovica naknada za isporučene pokretnine, odnosno sve što primatelj pokretnine treba dati ili platiti za isporučenu pokretninu (osim PDV-a). Porez koji slijedi iz oba prethodna slučaja je porez na dodanu vrijednost čija trenutna porezna stopa iznosi 25%, obveznik obračuna i plaćanja poreza je porezni obveznik, a isti je dužan platiti do zadnjeg dana u tekućem mjesecu po proteku razdoblja oporezivanja.

U ovom slučaju, nalog za plaćanje se vrši za račun Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Prekršaji vezani za oporezivanje pokretnina (osim u tuzemstvu) i poreza na nasljedstva i darove dijele se na lakše, teže i najteže te su prekršaji kao i visine kazni isti kao u poglavlju 3.2.1., dok se prekršaji poreza na dodanu vrijednost odnose na poreznog obveznika pravnu osobu ili njemu odgovornu pravnu osobu. Visine tih prekršaja kreću se od 500,00 –

200.000,00kn za radnje poput izdavanja neispravnih računa, neizdavanja računa, neprijavljivanja prestanka djelatnosti ili netočnog utvrđivanja porezne osnovice.

Primjeri iz prakse:

a) Darovatelj je daroprimatelju darovao stroj čija je tržišna vrijednost 21.000,00 kn. Ugovor o darovanju je ovjeren kod javnog bilježnika. Darovatelj nije u sustavu PDV-a tako da prilikom nabave stroja nije mogao koristiti pravo na odbitak pretporeza. Po osnovi darovanja stroja ne postoji obveza poreza na nasljedstva i darove, jer je njegova tržišna vrijednost manja od 50.000,00 kuna. No, da je vrijednost stroja bila iznad 50.000,00kn Porezna uprava bi daroprimatelju dostavila rješenje o visini porezne obveze.
b) Darovatelj je daroprimatelju darovao stroj čija je tržišna vrijednost 55.000,00 kn. Ugovor o darovanju je ovjerovljen kod javnog bilježnika. Darovatelj nije u sustavu PDV-a tako da prilikom nabave stroja nije mogao koristiti pravo na odbitak pretporeza. Daroprimatelj je ispostavi Porezne uprave prema svom prebivalištu dostavio ugovor o darovanju u propisanom roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora, te je nadležna ispostava Porezne uprave je daroprimatelju rješenjem utvrdila porez na nasljedstva i darove u iznosu od 55.000,00 x 5% = 2.750,00kn, jer je tržišna vrijednost stroja veća od 50.000,00 kuna.
c) Darovatelj je Hrvatskom Crvenom križu darovao 50.000,00 kn i razne pokretnine čija je tržišna vrijednost 70.000,00 kn. Daroprimatelj je oslobođen od plaćanja poreza na nasljedstva i darove, jer je Crveni križ oslobođen plaćanja poreza na nasljedstva i darove.

4.2.3. Oporezivanje rabljenih prijevoznih sredstava stečenih u tuzemstvu

Na stjecanje rabljenih prijevoznih sredstava u Republici Hrvatskoj plaća se poseban porez na stjecanje motornih vozila u Republici Hrvatskoj koji se obračunava i plaća kad se u RH stječe rabljeno motorno vozilo koje je u RH registrirano i na koje je u RH obračunan posebni porez na motorna vozila. Također, može se plaćati porez na dodanu vrijednost (PDV) koji se obračunava i plaća na isporuku u RH rabljenih motornih vozila, plovila i zrakoplova ako je ostavitelj ili darovatelj rabljenog prijevoznog sredstva prilikom nabave koristio pravo na odbitak PDV-a. Valja napomenuti da motorna vozila koja se isključivo pokreću na električni pogon nisu predmet oporezivanja, kao ni teretna motorna vozila, radna vozila i radni strojevi.

POSEBNI POREZ:

Porezni obveznici posebnog poreza po osnovi nasljeđivanja, darovanja ili stjecanja bez naknade u RH rabljenih motornih vozila su sve fizičke i pravne osoba sa sjedištem ili prebivalištem u RH koja je stjecatelj rabljenog motornog vozila na koje je u RH plaćen posebni porez na motorna vozila (ako to stjecanje, odnosno isporuka, ne podliježe oporezivanju PDV-om ili porezom na nasljedstva i darove). Porezna osnovica je tržišna vrijednost rabljenog motornog vozila u trenutku nastanka porezne obveze, a porezna stopa iznosi 5%. Rok za plaćanje poreza je 15 dana od dana nastanka porezne obveze. Oslobođeni od plaćanja ovog poreza su daroprimatelj koji je u odnosu prema darovatelju u prvom nasljednom redu i nasljednik koji je u odnosu prema ostavitelju u prvom nasljednom redu. Porezni obveznik posebnog poreza dužan je uplatiti porez na račun državnog proračuna Republike Hrvatske u roku od 15 dana od nastanka porezne obveze. Prekršaji poput nepodnošenja prijave ili neplaćanja posebnog poreza u ovom slučaju se kažnjavaju kaznama od 2.000,00 – 50.000,00kn ovisno je li pravna ili fizička osoba.

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST (PDV):

Porezni obveznik ove vrste poreza na pokretnine je ostavitelj ili darovatelj rabljenog prijevoznog sredstva upisan u registar PDV-a koji je prilikom nabave prijevoznog sredstva koristio pravo na odbitak PDV-a (pretporeza). PDV-a su oslobođene isporuke plovila što se koriste za plovidbu na otvorenom moru i za prijevoz putnika uz naknadu, te plovila što se koriste u komercijalne ili industrijske svrhe, za ribarenje ili za spašavanje odnosno pružanje pomoći na moru ili za ribarenje uz obalu, te isporuke zrakoplova što ih koriste zrakoplovne tvrtke koje prometuju uz naknadu uglavnom na međunarodnim linijama. PDV na stjecanje rabljenih prijevoznih sredstava u RH porezni obveznik obračunava na poreznu osnovicu po stopi od 25%. Porezna osnovica PDV-a je ukupna naknada za isporučena dobra i usluge. Porezni obveznik dužan je platiti porez do zadnjega dana u tekućem mjesecu po proteku razdoblja oporezivanja.

Primjeri iz prakse:

a. Otac daruje sinu rabljeni osobni automobil (za koji prilikom kupnje nije imao pravo na odbitak pretporeza) čija je tržišna vrijednost 105.000,00 kn. Darovanje je predmet oporezivanja porezom na nasljedstva i darove. Sin je kao daroprimatelj oslobođen plaćanja poreza na nasljedstva i darove jer je u odnosu na darovatelja krvni srodnik u ravnoj liniji. Daroprimatelj (sin) prijavljuje ugovor o darovanju po kojemu stječe automobil ispostavi Porezne uprave nadležnoj prema svom prebivalištu u zakonskom roku (unutar 15 dana od dana primanja dara).
b. Sin daruje ocu rabljeni osobni automobil za koje prilikom kupnje nije koristio pravo na odbitak pretporeza. Tržišna vrijednost osobnog automobila je 40.000,00 kn. Darovanje automobila nije predmet oporezivanja porezom na nasljedstva i darove jer je tržišna vrijednost manja od 50.000,00 kuna, ali je stjecatelj obveznik plaćanja posebnog poreza na stjecanje motornih vozila u Republici Hrvatskoj po stopi od 5%te.
    - Daroprimatelj (otac) prijavljuje ugovor o darovanju po kojemu stječe automobil ispostavi Porezne uprave nadležnoj prema svom prebivali{tu u zakonskom roku (unutar 15 dana od dana primanja dara).
    - Nadležna Ispostava Porezne uprave obračunava poseban porez na stjecanje motornih vozila u Republici Hrvatskoj prema podacima iz prijave u iznosu od 2.000,00 kn (40.000,00 kn x 5%).
    - Daroprimatelj (porezni obveznik) dužan je platiti posebni porez na stjecanje motornih vozila u Republici Hrvatskoj 15 dana od trenutka stjecanja.
c. Trgovačko društvo daruje članu društva rabljeni osobni automobil čija je tržišna vrijednost 15.000,00 kn, a za je koji prilikom kupnje koristilo pravo na odbitak pretporeza. Trgovačko društvo dužno je obračunati PDV na isporučeni rabljeni osobni automobil zato jer je pri nabavi koristilo odbitak pretporeza.

4.2.4. Oporezivanje naslijeđenih, darovanih, ili po nekoj drugoj osnovi bez naknade stečenih nekretnina

Porezi koji se plaćaju na naslijeđene, darovane ili po nekoj drugoj osnovi bez naknade stečene nekretnine su:

1. Porez na promet nekretnina — plaća nasljednik, daroprimatelj ili stjecatelj nekretnine bez naknade kad se na takvo stjecanje ne plaća porez na dodanu vrijednost (PDV).
2. Porez na dodanu vrijednost (PDV) — obračunava i plaća:
   - darovatelj ili osoba koja nekretninu otuđuje bez naknade ako su upisani u registar obveznika PDV-a kad daruju ili po nekoj drugoj osnovi bez naknade isporučuju građevinska zemljišta i građevine, ili njihove dijelove (kao i zemljišta na kojima su izgrađene), ako su te nekretnine nastanjene ili korištene manje od 2 godine,
   - nasljednik koji ne nastavlja ostaviteljevu djelatnost,
   - darovatelj ili nasljednik kad ne nastavlja ostaviteljevu djelatnost ako je prilikom nabave sljedećih vrsta nekretnina korišteno pravo na odbitak pretporeza građevinskog zemljišta, građevine ili njihove dijelove ako su nastanjene ili korištene manje od 2 godine.

POREZ NA PROMET NEKRETNINA:

Obveznik poreza na promet nekretnina je nasljednik ukoliko je riječ o nasljeđivanju nekretnine, daroprimatelj ako je riječ o darovanju nekretnine, kao i stjecatelj nekretnine ako se radi o nekom drugom načinu stjecanja nekretnine koji prethodno nije naveden. Porez na promet nekretnina pri nasljeđivanju, darovanju i drugom stjecanju nekretnina bez naknade ne plaćaju: bračni drug, potomci i preci te posvojenici i posvojitelji umrlog ili darovatelja, zatim pravne i fizičke osobe kojima Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave daruje, odnosno daje nekretnine bez naknade radi odštete ili iz drugih razloga u svezi s Domovinskim ratom, te bivši bračni i drugovi kad uređuju svoje imovinske odnose u svezi s rastavom braka. Oslobođenje se ostvaruje tako da porezni obveznik u zadanom zakonskom roku od 30 dana, ispostavi Porezne uprave na čijem je području nekretnina, dostavi potrebne podatke, isprave i dokumentaciju kojom traži oslobađanje od plaćanja poreza na promet nekretnina. Također, jednaki zakonski rok vrijedi za prijavu nastanka porezne obveze kod poreznih obveznika koji nisu oslobođeni plaćanja. Uz to, dužni su donijeti

propisanu dokumentaciju kako bi na temelju podnijete prijave nadležna ispostava Porezne uprave prema mjestu gdje je nekretnina rješenjem odredila osnovicu poreza na promet nekretnina kao tržišnu vrijednost nekretnine i pripadajući porez. Porez na promet nekretnina određuje se tako da se porezna osnovica pomnoži s poreznom stopom koja iznosi 5%. Porezni obveznik mora platiti utvrđeni iznos poreza u roku 15 dana od dana dostave rješenja na račun poreza na promet nekretnina grada ili općine prema mjestu nekretnine. Kazne za prekršaji vezane za porez na promet nekretnina iznose od 1.000,00-200.000,00kn ovisno je li riječ o fizičkoj ili pravnoj osobi.

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST (PDV):

Obveznik obračunavanja i plaćanja PDV-a pri nasljeđivanju, darovanju i drugom stjecanju nekretnina bez naknade su porezni obveznici koji su upisani u registar obveznika PDV-a kad isporučuju, daruju, ili na neki drugi način prenose građevinsko zemljište i građevine, ako su te građevine i njihovi dijelovi nastanjeni ili korišteni manje od 2 godine. Porezna stopa na dodanu vrijednost iznosi 25%. Također, ukoliko je riječ o isporuci zemljišta koja nisu građevinska i isporuci građevina koje su nastanjene ili se koriste duže od 2 godine u takvim je slučajevima stjecatelj nekretnine obveznik poreza na promet nekretnina. Rok za plaćanje PDV-a ovisi je li porezni obveznik podnosi prijave na mjesečnom ili tromjesečnom razdoblju. Prekršaji vezani za neplaćanje, neprijavljivanje ili nepodnošenje pravovaljanog zahtjeva kažnjivi su u iznosima od 500,00-50.000,00kn kao i u poglavlju 3.2.2.

Primjeri iz prakse:

a. Građanin je prema pravomoćnom sudskom rješenju o nasljeđivanju naslijedio stan iza svog pokojnog oca. On je dužan u roku 30 dana od dana pravomoćnosti sudskog rješenja o nasljeđivanju to rješenje dostaviti nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema mjestu nekretnine. Nadležna ispostava Porezne uprave donosi rješenje o oslobođenju plaćanja poreza na promet nekretnina, zato što je nasljednik oslobođen plaćanja tog poreza jer je ostaviteljev izravni potomak.

4.3. Porez na cestovna motorna vozila

Porez na cestovna motorna vozila je županijski porez i čini županijski prihod, za razliku od posebnog poreza na ostala vozila koji se ubraja u državne poreze, pa je stoga nužno razlikovati iste. Porezni obveznik poreza na cestovna motorna vozila je pravna ili fizička osoba koja je vlasnik registriranog osobnog automobila i motocikla. Predmet oporezivanja čine osobni automobili i motocikli do 10 godina starosti, ne uzimajući u obzir godinu proizvodnje.

Porez na cestovna motorna vozila ne plaća se za[20]:

a) vozila Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
b) vozila tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
c) vozila zdravstvenih ustanova i vatrogasnih jedinica,
d) vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava i stranoga diplomatskog osoblja
e) posebna vozila kojima vlasnici obavljaju registriranu djelatnosti za prijevoz umrlih i taksi službu.

Također, porez ne plaćaju vlasnici cestovnih vozila koji su u cijelosti bili oslobođeni plaćanja carine i PDV-a prilikom nabave vozila. Valja napomenuti da županije donošenjem odluke mogu propisati i druga oslobođenja i povlastice osim prethodno nabrojanih.

Ukoliko se mijenja vlasništvo cestovnog motornog vozila unutar jedne kalendarske godine novi vlasnik ne plaća porez na cestovna motorna vozila, ako je taj porez bio utvrđen prijašnjem vlasniku. Također, ako se tijekom kalendarske godine nabavlja novo motorno vozilo vlasnik plaća godišnji porez, ali umanjen za razdoblje prije kupnje.

Ovaj porez u blagajnu splitsko-dalmatinske županije 2010. godine donio je 20.258.092,41kn, što čini 5,44% ukupnih prihoda od poreza te godine.

Porez na cestovna motorna vozila plaća se prema snazi motora iskazanoj u kW i godinama starosti vozila kako je prikazano u slijedećim tablicama:

[20] Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, (2015.), Oporezivanje automobila, motocikla, plovila, zrakoplova i drugih prijevoznih sredstava, VII. Dopunjeno izdanje, Zagreb

1. OSOBNI AUTOMOBIL

Tablica 4: svota oporezivanja s obzirom na snagu motora i starost osobnog vozila

SNAGA MOTORA		**SVOTA POREZA (ovisno o godinama starosti)**		
preko kW	**do kW**	**Do 2 godine starosti**	**Od 2 do 5 godina starosti**	**Od 5 do 10 godina starosti**
0	**55**	300,00kn	250,00kn	200,00kn
55	**70**	400,00kn	350,00kn	250,00kn
70	**100**	600,00kn	500,00kn	400,00kn
100	**130**	900,00kn	700,00kn	600,00kn
130		1.500,00kn	1.200,00kn	1.000,00kn

Izvor: izrada autorice

2. MOTOCIKLI:

Tablica 5: svota oporezivanja s obzirom na snagu motora i starost motocikla

SNAGA MOTORA		**SVOTA POREZA (ovisno o godinama starosti)**			
preko kW	**do kW**	**Do 2 godine starosti**	**Od 2 do 5 godina starosti**	**Od 5 do 10 godina starosti**	**Preko 10 godina starosti**
0	**20**	100,00kn	80,00kn	50,00kn	-
20	**50**	200,00kn	150,00kn	100,00kn	50,00kn
50	**80**	500,00kn	400,00kn	300,00kn	200,00kn
80		1.200,00kn	1.000,00kn	800,00kn	600,00kn

Izvor: izrada autorice

Porez na cestovna motorna vozila je godišnji porez i plaća se u roku 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju toga poreza. Županija može svojom odlukom propisati da se porez na cestovna motorna vozila plaća pri registraciji vozila. Iznos poreza uplaćuje se u korist računa županije ili Grada Zagreba, a prema sjedištu ili prebivalištu poreznog obveznika.

Primjeri iz prakse:

a) Fizička osoba u RH kupila je osobni automobil prvi put registriran prije 6 godina, a proizveden prije 7 godina, koji ima 88kW. Time je postala porezni obveznik po osnovi plaćanja poreza na cestovna motorna vozila te je dužan platiti porez na iznos od 400,00kn, koliko je propisano zakonom što je vidljivo u prethodnim tablicama.
b) Građanin RH kupio je osobni automobil prvi put registriran i proizveden prije 2 godine, snage 110kW, te je pri kupnji bio oslobođen plaćanja carine i poreza na dodanu vrijednost. On nije porezni obveznik jer je oslobođen plaćanja carine i PDV-a pri kupnji, pa time i plaćanja poreza na cestovna motorna vozila.
c) Građanin RH kupio je motocikl snage 55kW prvi put registriran prije 9 godina te je dužan platiti porez u iznosu od 300,00kn, što proizlazi iz prethodnih tablica.

Na kraju rada u prilogu se nalazi kopija poreznog rješenja poreza na cestovna motorna vozila.[21]

4.4. Porez na plovila

Obveznik poreza na plovila je svaka pravna i fizička osoba koja je vlasnik plovila, gdje plovilo predstavlja brod ili čamac unutarnje plovidbe koji služe razonodi, sportu ili rekreaciji.

Porez na plovila ne plaća se za:

- plovila kojima se obavlja registrirana djelatnost i
- brodice u vlasništvu domicilnog stanovništva na otocima koje služe za nužnu organizaciju života i održavanje posjeda na otocima.

Županije mogu svojim odlukama donijeti i druga oslobođenja odnosno olakšice. U 2010. godini u splitsko-dalmatinskoj županiji prihod od poreza na plovila iznosio je 420.099,71kn, odnosno 0,11% od ukupnih poreznih prihoda. Predmet oporezivanja čini plovilo ovisno o

[21] Prilog na str. 39

dužini iskazanoj u metrima, s kabinom ili bez kabine, te snazi motora iskazanoj u kilovatima (kW). Iznos poreza koji je potrebno uplatiti ovisno o vrsti plovila, dužini i snazi motora je prikazan u slijedećim tablicama:

1. PLOVILO BEZ KABINE

Tablica 6: visina poreza ovisno o dužini plovila i snazi motora

Dužina plovila (u metrima)		**Ovisno o snazi motora (u kW) plaća se u kunama**		
preko	do	do 30kW	preko 30 do 100kW	preko 100kW
5m	7m		200,00kn	400,00kn
7m	10m	100,00kn	300,00kn	500,00kn
10m		200,00kn	450,00kn	600,00kn

Izvor: izrada autorice

2. PLOVILO S KABINOM NA MOTORNI POGON

Tablica 7: visina poreza ovisno o dužini plovila i snazi motora

Dužina plovila (u metrima)		**Ovisno o snazi motora (u kW) plaća se u kunama**			
preko	do	do 30kW	preko 30kW do 100kW	preko 100kW do 500kW	preko 500kW
5m	7m	-	200,00kn	300,00kn	-
7m	10m	200,00kn	400,00kn	500,00kn	2.500,00kn
10m	12m	300,00kn	500,00kn	1.000,00kn	3.500,00kn
12m		400,00kn	1.000,00kn	3.000,00kn	5.000,00kn

Izvor: izrada autorice

3. PLOVILO S KABINOM I POGONOM NA JEDRA

Tablica 8: visina poreza ovisno o dužini plovila i snazi motora

Dužina plovila (u metrima)		**Ovisno o snazi motora (u kW) plaća se u kunama**			
preko	do	do 10kW	preko 10kW do 25kW	preko 30kW do 100kW	preko 100kW
5m	7m	-	300,00kn	400,00kn	500,00kn
7m	10m	200,00kn	600,00kn	1.000,00kn	2.000,00kn
10m	12m	300,00kn	800,00kn	2.000,00kn	3.000,00kn
12m		400,00kn	1.500,00kn	3.000,00kn	4.000,00kn

Izvor: izrada autorice

Porez na plovila je godišnji porez i plaća se u roku 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju toga poreza od nadležnog poreznog tijela na čijem području je plovilo registrirano. Porez na plovila je prihod županije u kojoj je plovilo registrirano ili Grada Zagreba, a uplaćuje se u korist računa za redovno poslovanje te županije ili Grada Zagreba.

Primjer iz prakse:

a) Građanin RH u Splitu je kupio plovilo s kabinom na motorni pogon dužine 8 metara i snage 110kW, te je postao porezni obveznik poreza na plovila te mu je nadležno porezno tijelo utvrdilo obveza plaćanja poreza u visini od 2.000,00kn. Obveznik mora u roku od 15 od dana dostave rješenja uplatiti određeni iznos za korist računa splitsko-dalmatinske županije.

Na kraju ovog rada u prilogu se nalazi kopija poreznog rješenja poreza na plovila.[22]

[22] Prilog na str. 40

4.5. Porez na automate za zabavne igre

„Svi zabavni automati, od flipera, stolnog nogometa do videoigara i simulatora koji se postavljaju na javnim mjestima, od prvoga dana sljedeće godine morat će biti označeni markicama Ministarstva financija. Kako tvrde u Ministarstvu, država time želi uvesti red na tržištu zabavnih igara na kojem još vlada kaos. Posljedica toga su znatne utaje poreza koje država tijekom proteklih godina nije uspjela staviti pod kontrolu iako je poduzimala niz akcija, u kojima su po kafićima kontrolirani zabavni automati.[23]“ Tako je 01.01.2002. godine zamijenjen tadašnji „porez na priređivanje zabavnih i športskih priredaba“ i uveden pod novim imenom, danas poznatim kao „porez na automate za zabavne igre“. Isti se do dana današnjeg nije značajnije mijenjao, premda su u lipnju 2012. godine tadašnji predsjednik Vlade Zoran Milanović i njegovi predstavnici predstavili prijedlog zakona o zabavnim i posebnim automatima za igru gdje su shodno razvoju tehnologije tražili da se istim konkretno definiraju vrste automata, prostorni i tehnički uvjeti potrebni za iste, temeljni kapital i bankovna garancija itd. Isti je dana 06.srpnja 2012.godine nakon prvog čitanja u Saboru i prihvaćen[24], te je upućen na drugo čitanje s namjerom da stupi na snagu 1. siječnja 2013. godine. No, u međuvremenu je procedura donošenja zakona zaustavljena. Prema novinskim natpisima, kao i prema HUP-u (Hrvatska udruga poslodavaca) ovime je izgubljeno oko 25 milijuna eura novih investicija[25].

Porezni obveznik poreza na automate za zabavne igre je svaka pravna ili fizička osoba koja automate za zabavne igre stavlja u uporabu u zabavnim klubovima, ugostiteljskim objektima, javnim objektima i drugima javnim prostorima. Pod automatima se smatraju automati koji služe za priređivanje zabavnih igara na računalima, simulatorima, video automatima, fliperima, pikadima, biljarima, stolnom nogometu i drugim sličnim automatima koji se stavljaju u pogon s pomoću kovanica, žetona ili uz naplatu, pri čemu igrač ne ostvaruje dobitak u novcu, stvarima ili pravima. Pod zabavnim klubovima smatraju se prostori u kojima se priređuju zabavne igre na automatima za zabavu, a čija površina ne može biti manja od 30 m2 i u kojima mora biti postavljeno najmanje 5 automata za zabavne igre.

---

[23] Orešić, B., (2001.), članak „Fliperi i biljari će morati imati markice Ministarstva financija“ na web stranici: http://www.monitor.hr/clanci/fliperi-i-biljari-morat-ce-imati-markice-ministarstva-financija/13821/

[24] Izvor: Arhiva Hrvatskog sabora iz 2012. godine

[25] Preuzeto sa web stranice: http://www.poslovni.hr/hrvatska/linic-ubio-biznis-automat-igara-na-srecu-224536

Predmet oporezivanja čine automati za zabavne igre. Iznos poreza iznosi 100 kn mjesečno po aparatu. U splitsko dalmatinskoj županiji u 2010. godini je na osnovu poreza na automate i zabavne igre uprihodovano 1.119.150,00kn, odnosno 0,3% od ukupnog prihoda od poreza te godine. Porez na automate za zabavne igre ne plaća se na automate za zabavu vrste biljar, ako imaju vidno istaknutu markicu Hrvatskog biljarskog saveza.

Porezni obveznik dužan je prije stavljanja u uporabu automata za zabavne igre nadležnom područnom uredu Porezne uprave prema mjestu uporabe automata podnijeti zahtjev za izdavanje nadzorne naljepnice (markice) za označavanje automata. Nadležni područni ured Porezne uprave izdaje poreznom obvezniku za svaki prijavljeni automat za zabavne igre nadzornu naljepnicu (markicu) za označavanje automata koja važi samo za mjesec u kojem je izvršena prijava i plaćen porez na automate. Za svaki sljedeći mjesec uporabe automata na istoj lokaciji porezni obveznik dužan je uz zahtjev za izdavanje naljepnice dostaviti samo dokaz o izvršenoj uplati poreza na automate za zabavne igre.[26] Porezni obveznik je dužan platiti utvrđenu svotu poreza do kraja tekućeg mjeseca za naredni mjesec.

Novčane kazne vezane za razne prekršaje razlikuju se ovisno je li riječ o pravnoj osobi koja može snositi kaznu od 50.000,00kn - 500.000,00kn, te fizička gdje se kazne kreću od 30.000,00kn - 100.000,00kn.

[26] Preuzeto sa web stranica Porezne uprave Republike Hrvatske lipanj, 2016. godine

5. ZAKLJUČAK:

Županijski porezi čine važan dio državnih prihoda bez kojih gospodarstvo neminovno ne bi moglo funkcionirati. No, može li se u ovakvom sustavu što promijeniti na bolje? Prvenstveno smatram da Hrvatska ima još jako puno posla za odraditi kako bi „natjerala“ ljude da ne izbjegavaju plaćanje poreza. Ne samo poreznu evaziju županijskih, već svih ostalih oblika poreza jer je to nešto od čega svi skupa, na kraju krajeva živimo. Kompleksan sistem oporezivanja, stalno mijenjanje poreznih stopa i nestabilnosti koje u posljednje vrijeme vladaju na vrhu države, zasigurno ne idu u prilog razvitku boljeg poreznog sustava i ne pridonose razvitku svijesti plaćanja poreza građanima. Štoviše, pojedini porezi poput poreza na cestovna motorna vozila imaju nelogičnosti u svom oporezivanju, gledano s aspekta poreznog obveznika. Naime, danas živimo u modernom dobu gdje nam je omogućeno da ukoliko vozimo električni automobil, ne moramo platiti porez na cestovna motorna vozila. Ali isto tako, ukoliko kupimo novo vozilo, idućih 10 godina moramo plaćati danak ovisno o skupini u koju vozilo pripada. Dolazimo do zaključka da se s jedne strane potiče svijest o okolišu, a s druge strane ukoliko kupiš rabljeni automobil koji je stariji od 10 godina, poreza na motorna vozila više nema. Jasno je da su oni puno veći zagađivači nego novi automobili, pa se stoga stječe dojam da se ljude na neki način kažnjava što su kupili novo prijevozno sredstvo, idućih 10 godina. Ako bi se dotakli poreza na nasljedstva i darove došli bi do zaključka da za razliku od ostalih država u Europskoj Uniji, stopa od 5% zvuči gotovo nestvarno u usporedbi s ostalim stopama u EU koje se penju i do 45% u Francuskoj na ekstremno velika bogatstva. Kako bi usavršili moderan porezni sustav kojem teže sve relativno mlade države u razvoju, prvo bi trebali harmonizirati zakone sa poreznim sustavom koji imamo da bi izgradili nešto bolje i veće. Hrvatska je država članica Europske Unije od 2013. godine te su otada napravljene brojne promjene koje su izazvale razne polemike, ali gledano u budućnost, u Hrvatskoj se rađa svijest o potrebitosti i važnosti poreza unutar gospodarstva jedne države. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan mlad porezni sustav, pa je logično da treba proći još vremena za prilagodbe i usavršavanja kako bi porezni sustav funkcionirao kvalitetno kao i u ostalim državama članicama EU.

SAŽETAK:

Porezni sustav je institucionalni oblik svake države, pa tako ne postoje dvije države sa identičnim poreznim sustavom. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan porezni sustav, nastao nakon osamostaljenja države u više faza, moderan te usklađen sa smjernicama Europske Unije. Porezni sustav RH se sastoji od državnih poreza, županijskih, gradskih ili općinskih, zajedničkih poreza te poreza na dobitke od igara na sreću i naknada za priređivanje igara na sreću. U ovom radu detaljno su razrađeni županijski porezi kao važan dio poreznog sustav RH. Županijske poreze RH čine porez na nasljedstva i darove, porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila i porez na automate za zabavne igre. Najizdašniji prihod od navedenih poreza u 2010. godini u splitsko-dalmatinskoj županiji čine porezi na cestovna motorna vozila koja se oporezuju ovisno o jačini motora te starosti vozila. U projekciji proračuna za splitsko-dalmatinsku županiju očekuje se 3% manje prihoda od županijskih poreza u odnosu na rebalans 2015. godine, odnosno 0,03% više od ostvarenja proračuna iz 2014. godine. U konačnici, županijski porezi čine nemali udio prihoda od oporezivanja, te su važan i neizostavan dio poreznog sustava Republike Hrvatske.

Ključne riječi: **Porezni sustav, županijski porezi, porezna stopa, porezna osnovica, porezni obveznik**

SUMMARY:

The tax system is the institutional form of each country, and there are no two countries with the same tax system. The tax system of the Republic of Croatia is plural tax system, created after the independence of the country in several phases, modern and compliant with the guidelines of the European Union. The tax system in Croatia consists of state taxes, county, city or municipal, joint taxes and taxes on winnings from games of chance and fees for games of chance. In this paper are detailed county taxes as an important part of the tax system of the Republic of Croatia. Croatian county taxes are the tax on inheritance and gift tax, road motor vehicle, tax on vessels and tax on coin operated machines for games for amusement. The most productive revenue from previous taxes in 2010 in Split-Dalmatia County are taxes on road motor vehicles, which are taxed depending on the strength of the engine and vehicle age. The projection of the budget for the Split-Dalmatia County is expected 3% less income than the county tax in relation to rebalancing of 2015, or 0.03% more than the budget of 2014. Ultimately, county taxes make up a considerable share of revenues from taxation, and an important and indispensable part of the tax system of the Republic of Croatia.

Key words: **Tax system, county taxes, tax rate, tax base, tax payer**

LITERATURA:

1. Bogovac, J., (2014), Porezni sustav RH, nastavni materijal iz kolegija Javne financije, Studijski centar za javnu upravu i financije, Zagreb
2. Dražić, I., (2005), Usklađenost računovodstvenih i poreznih propisa Hrvatske sa zemljama Europske Unije, Magistarski rad, Ekonomski fakultet Zagreb, Sveučilište u Zagrebu
3. Jančiev, Z. & Supić, J., (2012), Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije
4. Jelčić, Ba., (2001), Javne financije, Zagreb
5. Jelčić, Bo., Bejaković, P., (2012), Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj, Zagreb
6. Jurković, P., (2002), Javne financije, Zagreb, Masmedia
7. Kesner-Škreb, M. & Kuliš D., (2010), Porezni vodiš za građane, Zagreb
8. Nikolić, N., (1999), Počela javnog financiranja, Split
9. Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, (2015.), Oporezivanje automobila, motocikla, plovila, zrakoplova i drugih prijevoznih sredstava, VII. Dopunjeno izdanje, Zagreb
10. Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, (2016.), Oporezivanje nasljedstva i darovanja, X. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb
11. Sokol, N., (2015), Pojam i vrste javnih prihoda, materijal s predavanja, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu
12. Spajić, F.: "Porezni sustav u Hrvatskoj", Pula, 2000. godina, Simpozij računovođa i financijskih djelatnika, HZRIFD, Zagreb,2000

Izvori s interneta:

13. Ekonomski fakultet Osijek: pomoćni materijal kolegija Komparativni porezni sustav
14. Gatarić, Lj., (2015), dnevne novine Večernji list, online izdanje dostupno na: http://www.vecernji.hr/hrvatska/provjerili-smo-koliko-strane-drzave-ubiru-nasljednicima-1000115
15. http://eknjiznica.unipu.hr/2133/1/2012_216.pdf
16. http://www.ijf.hr/porezni_vodic/05-05/porezi.pdf

17. http://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/ZupGradOpcPorezNaAutomateZaZabavneIgre.aspx
18. http://www.porezniobveznik.net/Korisno/PoreznisustavRH/tabid/79/language/hr-HR/Default.aspx
19. http://www.poslovni.hr/hrvatska/linic-ubio-biznis-automat-igara-na-srecu-224536
20. http://www.poslovniforum.hr/info/porezni_sustav.asp
21. https://www.porezna-uprava.hr/HR_OIB/Stranice/sto_je_OIB.aspx
22. Orešić, B., (2001.), članak „Fliperi i biljari će morati imati markice Ministarstva financija“ na web stranici: http://www.monitor.hr/clanci/fliperi-i-biljari-morat-ce-imati-markice-ministarstva-financija/13821/
23. Web stranica: http://www.zakon.hr/z/411/Zakon-o-financiranju-jedinica-lokalne-i-podru%C4%8Dne-(regionalne)-samouprave
24. Web stranice Hrvatskog sabora http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=49028
25. Web stranice Porezne uprave https://www.porezna-uprava.hr/

PRILOZI

Prilog 1: Kopija poreznog rješenja poreza na cestovna motorna vozila i nalog za plaćanje

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA - POREZNA UPRAVA

21000 SPLIT

PODRUČNI URED SPLIT
ISPOSTAVA SPLIT
DOMOVINSKOG RATA 002

KLASA: UP/
URBROJ:
SPLIT, 09.[illegible].2014.

Ministarstvo financija-Porezna uprava, Područni ured SPLIT, Ispostava SPLIT, u postupku utvrđivanja poreza na cestovna motorna vozila za 2014. godinu, temeljem članka 85. stavak 1. Općeg poreznog zakona (Narodne novine, br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12 i 73/13) i članka 14. točka 3. Zakona o Poreznoj upravi (Narodne novine, br.148/13) donosi

POREZNO RJEŠENJE

OIB:

I. Poreznom obvezniku
iz **SPLIT, I**
utvrđuje se porez na cestovna motorna vozila za 2014.g. za registrirani
AUTOMOBIL marke i , broj šasije ' reg. br. , proizveden : , snage motora
KW, u iznosu od 400,00 kn.

II. Porezni obveznik dužan je platiti porez u roku od 15 dana od dana dostave rješenja na račun br. HR3023300031800017006, uz obveznu naznaku modela "HR68" i poziva na broj odobrenja (primatelja) " ".
III. Na nepravodobno uplaćeni iznos poreza obračunava se i plaća zatezna karnata.
IV. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Obrazloženje

Porezni obveznik je vlasnik navedenog vozila na koje se plaća porez godišnje prema članku 17. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08 i 25/12).
Visina poreza utvrđena je sukladno odredbi članka 17. stavak 4. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
Rok za plaćanje poreza propisan je člankom 19. stavak 4. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
Na nepravodobno uplaćeni iznos poreza plaća se zatezna kamata sukladno članku 116. Općeg poreznog zakona, članku 29. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05 i 41/08) i članku 3. Zakona o kamatama (Narodne novine, br. 94/04).
Žalba ne odgađa izvršenje rješenja sukladno članku 167. stavku 2. Općeg poreznog zakona.
Slijedom navedenog riješeno je kao u izreci

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba u roku od 30 dana od dana primitka rješenja.
Žalba se predaje ovoj ispostavi Porezne uprave neposredno ili putem pošte preporučeno odnosno može se izjaviti i usmeno u zapisnik, a podnosi se Ministarstvu financija, Samostalnom sektoru za drugostupanjski upravni postupak.
Na žalbu se plaća 50,00 kn upravne pristojbe prema Tarifnom broju 3. Tarife uz Zakon o upravnim pristojbama (Narodne novine, br. 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14 i 69/14).

Dostaviti:
1.POREZNOM OBVEZNIKU
2.Pismohrani, ovdje

VODITELJ ISPOSTAVE

009951

APIS IT - AUTIF

NALOG ZA NACIONALNA PLAĆANJA

PLATITELJ (naziv/ime i adresa): SPLIT, 21000 SPLIT	Hitno: Valuta plaćanja: HRK Iznos: *400,00	Valuta i iznos: HRK *400,00
	IBAN ili broj računa platitelja:	IBAN (račun) platitelja ili Platitelj:
	Model: Poziv na broj platitelja:	Model i poziv na broj platitelja:
	IBAN ili broj računa primatelja: HR30 2330 0031 8000 1700 8	IBAN (račun) primatelja: HR30 2330 0031 8000 1700 8
PRIMATELJ (naziv/ime i adresa): GODIŠNJI POREZ NA CMV ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA	Model: HR68 Poziv na broj primatelja:	Model i poziv na broj primatelja: HR68
	Šifra namjene: Opis plaćanja: ZADUŽENJE ZA 2014.G. 400,00	Opis plaćanja: ZADUŽENJE ZA 2014.G. 400,00
	Datum izvršenja: ROK UPLATE 15 DANA	ROK UPLATE 15 DANA
[redacted]	Pečat korisnika PU / Potpis korisnika PU	Ovjera

Obr. HUB 3A - NARODNE NOVINE d.d. - 46-6031 (17), 4163-14

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA - POREZNA UPRAVA

GODIŠNJI POREZ NA CMV
ZADUŽENJE ZA 2014.G.

Prilog 2: Kopija poreznog rješenja poreza na plovila

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA
POREZNA UPRAVA
PODRUČNI URED DALMACIJA
ISPOSTAVA SPLIT

21000 SPLIT

KLASA: UP/I-410-13/2016-01/
URBROJ: 513-07-29-008-2016-01

SPLIT, Domovinskog rata 2, 02.09.2016.

Ministarstvo financija, Porezna uprava, Područni ured DALMACIJA, Ispostava SPLIT, u postupku utvrđivanja poreza na plovila za 2016. godinu, na temelju članka 85. stavak 1. Općeg poreznog zakona (Narodne novine, br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13, 26/15 i 44/16) i članka 14. točka 3. Zakona o Poreznoj upravi (Narodne novine, br. 148/13 i 141/14), donosi

POREZNO RJEŠENJE

OIB:

KBR:

I. Poreznom obvezniku
iz SPLIT,
utvrđuje se porez na plovila za 2016. godinu za plovilo upisano u očevidnik brodica u Lučkoj kapetaniji SPLIT odnosno Lučkoj ispostavi SPLIT pod
1. br. ST - vlasnik plovila plovilo s kabinom na motorni pogon dužina plovila od 5 do 7 m 51,40 kW u iznosu od 200,00 kn.

II. Porezni obveznik dužan je platiti porez u roku od 15 dana od dana primitka rješenja na račun HR3023300031800017008 uz obveznu naznaku modela "HR68" i poziva na broj odobrenja (primatelja) "1325·
III. Na nepravodobno uplaćeni iznos poreza obračunava se i plaća zatezna kamata.
IV. Ako porezni obveznik ne podmiri utvrđenu obvezu u dobrovoljnom roku za izvršenje, porezno tijelo pristupiti će prisilnoj naplati radi namirenja poreznog duga.
V. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Obrazloženje

Porezni obveznik je vlasnik navedenog plovila na koje se plaća porez godišnje prema članku 20. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12, 147/14, 100/15 i Odluka USRH 26/07).
Visina poreza utvrđena je sukladno odredbi članka 20. stavak 3. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
Rok za plaćanje poreza propisan je člankom 22 stavak 2. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
Na nepravodobno uplaćeni iznos plaća se zatezna kamata sukladno članku 116. Općeg poreznog zakona, članku 29. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05, 41/08 i 78/15) i članku 3. Zakona o kamatama (Narodne novine, br. 94/04 i 35/05).
Postupak prisilne naplate na novčanim sredstvima porezno tijelo provodi temeljem odredbe članka 140. stavka 3. Općeg poreznog zakona i odredbi Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine, br. 91/10 i 112/12).
Žalba ne odgađa izvršenje rješenja sukladno članku 167. stavku 2. Općeg poreznog zakona.
Slijedom navedenog riješeno je kao u izreci.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba u roku od 30 dana od dana primitka rješenja.
Žalba se predaje u dva primjerka ovoj ispostavi Porezne uprave prema sjedištu ili mjestu izdavanja neposredno ili putem pošte preporučeno odnosno može se izjaviti i usmeno na zapisnik, a podnosi se Ministarstvu financija, Samostalnom sektoru za drugostupanjski upravni postupak.
Na žalbu se plaća 50,00 kn upravne pristojbe prema tbr.3 Tarife koja je sastavni dio Zakona o upravnim pristojbama (Narodne novine, br. 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 106/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 121/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14).

VODITELJ ISPOSTAVE

Dostaviti:
1.POREZNOM OBVEZNIKU
2.Pismohrani, ovdje

300474

Prilog 3: Obrazac za prijavu poreza na nasljedstvo

MINISTARSTVO FINANCIJA – POREZNA UPRAVA
PODRUČNI URED _____
ISPOSTAVA _____

P R I J A V A

POREZA NA NASLJEĐIVANJA I DAROVANJA (koristi se za pokretnine)

Prijavljujem nastanak porezne obveze poreza na nasljedstva i darove po (zaokružiti potrebno):
a) pravomoćnom rješenju o nasljeđivanju b) darovnom ugovoru c) odluci tijela uprave ili suda _____
d) ostalo _____ od _____
(datum)

I. PODACI O POREZNOM OBVEZNIKU

1. _____
(naziv/ime i prezime/OIB)

2. _____
(adresa (mjesto, ulica i kućni broj))

II. PODACI O OSTAVITELJU – DAROVATELJU

1. _____
(naziv/ime i prezime/OIB)

2. _____
(srodstvo s poreznim obveznikom)

3. _____
(adresa (mjesto, ulica i kućni broj))

III. PODACI O PREDMETU NASLJEĐIVANJA – DAROVANJA

a) za nekretnine upisane u zemljišnim knjigama

_____, _____, _____
(katastarska općina) (broj zemljišnoknjižnog uloška) (broj katastarske čestice)

b) za nekretnine koje nisu upisane u zemljišnim knjigama

_____
(opis nekretnine, površina u m^2 i mjesto gdje se nekretnina nalazi)

c) za pokretnine

_____
(opis pokretnine, vrijednost u kunama i iznos novog štednog uloga)

IV. PODACI ZA PRIZNAVANJE POREZNE OLAKŠICE (osnova po kojoj se traži porezno oslobođenje)

_____

V. NAPOMENE POREZNOG OBVEZNIKA

_____

_____
(mjesto i nadnevak podnošenja prijave)

_____
(potpis/potpis i pečat podnositelja prijave)

Privitak: _____
(pravomoćno rješenje o nasljeđivanju,
darovni ugovor ili odluka tijela uprave ili suda)